

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного  
університету «Чернігівська політехніка»  
31 серпня 2020 р. протокол № 6

Введено в дію  
наказом ректора  
від 31 серпня 2020 р. № 26

**ПОЛОЖЕННЯ**  
**про юридичну клініку «Adiutorium»**  
**Національного університету «Чернігівська політехніка»**

Чернігів 2020

# 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Юридична клініка є структурним підрозділом Національного університету «Чернігівська політехніка» (далі – Університет), яка надає безоплатну правову допомогу за участю фахівців, здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Право», і створюється як додаткова база для практичного навчання та проведення практики здобувачів вищої освіти старших курсів.

1.2 У своїй діяльності юридична клініка керується Конституцією України та Законами України: «Про безоплатну правову допомогу», «Про вищу освіту», Указом Президента України «Про Національну програму правової освіти населення», Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України», Стандартами діяльності юридичних клінік України, цим Положенням інструкціями, наказами та розпорядженнями Міністерства освіти і науки, ректора Університету, Статутом Університету, рішеннями Вченої ради Університету, іншими нормативними документами, що регламентують практичну роботу юридичної клініки „Adiutorium”.

1.3. Юридична клініка не є юридичною особою.

1.4. Юридична клініка як структурний підрозділ може мати відповідні штампи і бланки з власним найменуванням.

1.5. Юридична клініка для досягнення своїх цілей користується майном Університету.

## 2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ

2. 1. Метою юридичної клініки є:

- підвищення рівня практичних знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти спеціальності «Право»;
- забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги всіх верств населення;
- формування правової культури громадян;
- підготовка та навчання здобувачів вищої освіти в дусі дотримання й поваги до верховенства права, справедливості і людської гідності;
- розширення співробітництва із судовими, правоохоронними органами, органами юстиції, державної влади і місцевого самоврядування, з іншими установами та організаціями будь-якої форми власності;
- впровадження в навчальний процес елементів практичної підготовки здобувачів вищої освіти-правників у сфері правових послуг.

2. 2. Основні завдання юридичної клініки:

- надання студентам-консультантам юридичної клініки можливості набуття навичок практичної діяльності за фахом;
- створення додаткових місць для проходження здобувачами вищої освіти навчальної та виробничої практики;
- надання безоплатних правових послуг;
- проведення заходів з правової освіти населення ;
- забезпечення можливості спілкування здобувачів вищої освіти під час навчального процесу з фахівцями-практиками судових і правоохоронних органів,

інших державних органів та органів місцевого самоврядування з питань їх діяльності;

- створення ефективного механізму обміну інформацією між населенням за сприянням засобів масової інформації та юридичної клініки, оперативне реагування на потреби громадян щодо надання правової допомоги.

2.3. Відповідно до мети та завдань юридичної клініки Університету, для її повного та ефективного функціонування керівництво юридичної клініки та Університету організовує і забезпечує:

- викладання навчальних дисциплін «Організаційно-правові засади надання безоплатної правової допомоги», «Юридична клінічна практика» в межах навчальних планів, де охоплюються порядок надання безоплатної правової допомоги, засади та функції діяльності юридичних клінік, а також акцентується увага на основних аспектах юридичної практики;

- проведення теоретичних та практичних занять за результатами діяльності юридичної клініки,

- проведення правоосвітніх, правороз'яснювальних та інших навчально-практичних заходів;

- надання безоплатної правової допомоги з питань захисту прав і свобод людини та організацій з усіх галузей права відповідно до чинного законодавства України;

- проведення роботи з документами правового характеру і базами даних;

- співпрацю з представниками державних та громадських органів та організацій;

- проведення науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів та інших заходів з актуальних правових питань;

- співробітництво з іншими юридичними клініками закладів вищої освіти України.

2.4. Юридична клініка виконує навчальну та соціальну функції:

- навчальна функція – це зосередження діяльності на практичному спрямуванні навчання, формуванні у студентів-консультантів юридичної клініки поваги до засад верховенства права, пріоритеті прав людини та людської гідності, набуття ними професійних умінь та практичних навичок, цінностей та інших компетентностей;

- соціальна функція – це задоволення потреб суспільства у доступній правовій інформації та правовій допомозі, захисті прав і свобод людини.

Навчальна функція є пріоритетною в діяльності юридичної клініки.

### **3. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ**

Юридична клініка діє за принципами:

- законності – дотримання букви закону в кожній життєвій ситуації;

- поваги до права, справедливості, людської гідності – шанобливо відноситись до норм права, законних інтересів, честі, репутації та почуттів осіб в різних відносинах;

- спрямованості на захист прав і свобод людини – всебічне і об'єктивне використання правової обізнаності у розгляді життєвої ситуації клієнта;

- гуманізму – вміння розуміти проблеми клієнтів, виявляти щодо них свою небайдужість, бажання допомогти, а часом, і висловити співчуття;

- об'єктивності – всебічна правова оцінка життєвої ситуації клієнта;

- безоплатності надання правової допомоги;
- конфіденційності – збереження інформації клієнта у таємниці;
- компетентності та добросовісності – урахування всіх обставин, що стосуються доручення клієнта і можливих правових наслідків його виконання, ретельна підготовка до належного виконання доручення;
- чесності і порядності – не вдаватися до омани, погроз, шантажування, використання тяжких матеріальних чи особистих обставин клієнта;
- добровільності – ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

## **4. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ**

4.1. Структуру та чисельність співробітників юридичної клініки визначає ректор Університету. До складу юридичної клініки входять: керівник, здобувачі вищої освіти-консультанти, викладачі-куратори. Також у склад юридичної клініки можуть входити юристи-практики.

4.2. Керівник юридичної клініки призначається на посаду наказом ректора Університету за поданням декана юридичного факультету.

4.3. Керівник юридичної клініки виконує наступні функції:

- спрямовує роботу юридичної клініки;
- представляє юридичну клініку в відносинах з органами державної влади і місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями, установами та громадськістю в Україні та за кордоном;
- здійснює контроль за роботою юридичної клініки;
- затверджує внутрішні документи юридичної клініки;
- делегує, в разі необхідності, частину своїх обов'язків працівникам юридичної клініки;
- дає учасникам юридичної клініки доручення, що пов'язані із її роботою;
- контролює висвітлення діяльності клініки в засобах масової інформації, видання учбових та допоміжних матеріалів.

Науково-педагогічному працівнику, який виконує обов'язки керівника юридичної клініки, норма годин максимального навчального навантаження на навчальний рік зменшується на 60 годин відповідно до наказу ректора Університету.

4.4. Консультами юридичної клініки є здобувачі вищої освіти починаючи з III курсу, які навчаються за спеціальністю «Право» та надають правову допомогу під керівництвом керівника юридичної клініки, викладачів-кураторів.

4.5. Прийняття здобувачів вищої освіти до юридичної клініки здійснюється на основі співбесіди із керівником юридичної клініки.

4.6. Здобувач вищої освіти-консультант має право:

- одержувати знання та практичні навички для застосування їх на практиці та використання у майбутній професії;
- одержувати матеріали юридичних справ та інформацію про справи, які веде юридична клініка, брати участь в їх обговоренні; бути присутніми при розгляді справ, якими займаються інші здобувачі вищої освіти;
- безкоштовно користуватися бібліотекою та правовими базами даних Університету;
- брати участь в акціях, кампаніях, проектах, програмах та інших заходах, організованих юридичною клінікою;

- проходити на базі юридичної клініки навчальну та виробничу практики згідно навчального плану;

- брати участь у вирішенні організаційних питань діяльності юридичної клініки та надавати пропозиції керівництву юридичної клініки щодо вдосконалення її роботи.

4.7. Здобувач вищої освіти-консультант юридичної клініки зобов'язаний:

- відвідувати теоретичні заняття, семінари, тренінги, брати участь в інших заходах, що проводяться в межах роботи юридичної клініки;

- постійно поглиблювати свої фахові знання та вдосконалювати професійну майстерність;

- вести справи з дотриманням етичних норм та збереженням конфіденційності;

- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни;

- точно, вчасно і якісно виконувати рішення та вказівки керівника юридичної клініки, прийняті в межах його компетенції;

- чергувати в юридичній клініці за встановленим графіком, брати участь у консультуванні громадян;

- за дорученням керівника юридичної клініки та відповідно до вимог чинного законодавства збирає та узагальнює необхідну правову інформацію, яка сприятиме веденню справ клієнтів клініки у відповідних органах та установах;

- у своїй діяльності керуватися принципами роботи і завданнями юридичної клініки;

- надавати письмовий звіт за підсумками циклу проведеної роботи.

4.8. Студент-консультант може бути виключений з складу юридичної клініки:

- за власним бажанням;

- з підстав та в порядку, передбаченому законодавством, внутрішніми нормативними актами закладу вищої освіти, юридичної клініки.

4.9. Викладачі-куратори надають необхідну методичну та теоретичну підтримку здобувачам вищої освіти-консультантам, вирішують питання про прийнятність справи, її направлення до здобувача вищої освіти, виступають у ролі куратора за кожним зверненням, а також забезпечують теоретичну підготовку, яка є складовою програми клінічної освіти здобувача вищої освіти, здійснюють контроль за діяльністю здобувачів вищої освіти на відповідність правової допомоги вимогам законодавства і професійної етики, допомагають у розробці правопросвітніх заходів, проводять додаткові заняття зі студентами-консультантами юридичної клініки.

4.10. Органами юридичної клініки є:

- Загальні збори - колегіальний орган юридичної клініки, до складу якого входять усі її члени. На загальних зборах обговорюються й ухвалюються рішення з усіх найважливіших питань діяльності юридичної клініки.

- Координаційна рада - колегіальний орган, до складу якого входять лише особи, які здійснюють організаційне забезпечення діяльності юридичної клініки, інформаційне забезпечення та організацію різних заходів тощо.

## **5. ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ ШЛЯХОМ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В ЮРИДИЧНІЙ КЛІНІЦІ**

5.1. З метою формування умінь, практичних навичок, загальних і спеціальних компетентностей та цінностей, здобувачі вищої освіти-консультанти юридичної клініки можуть надавати такі види правової допомоги:

- надання правової інформації,
- консультації з правових питань;
- складення проектів заяв, скарг та інших документів правового (в тому числі процесуального) характеру;
- здійснення представництва інтересів особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

5.2. Особистий прийом клієнтів, проводиться в юридичній клініці в установлені дні та години. Графік прийому клієнтів та умови надання правової допомоги розміщуються в приміщенні юридичної клініки, на веб-ресурсах.

5.3. Юридична клініка веде облік наданих видів правової допомоги шляхом електронної або/та журнальної форм реєстрації.

5.4. Здобувачі вищої освіти-консультанти клініки надають клієнтам правову допомогу у строки, встановлені юридичною клінікою та за погодженням із клієнтом.

5.5. Відповідь на звернення про надання правової допомоги надається клієнту у письмовій (електронній) та усній формах із зазначенням відповідальних за її підготовку.

5.6. Правова допомога у юридичній клініці надається здобувачами вищої освіти-консультантами на добровільних засадах. Юридична клініка вправі відмовити особі, що звернулася для одержання правової допомоги, у її наданні. Рішення про відмову у наданні правової допомоги приймає керівник юридичної клініки.

5.7. При відмові у наданні правової допомоги клієнту надається інформація щодо суб'єкта, до компетенції якого належить надання відповідної правової допомоги та роз'яснюється порядок такого звернення.

5.8. Порядок та умови надання (відмови у наданні) правової допомоги у юридичній клініці встановлюються цим Положенням та/або локальними нормативними актами юридичної клініки.

## **6. ПРАВОПРОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ**

6.1. Правопросвітня діяльність юридичної клініки здійснюється з метою набуття здобувачами вищої освіти-консультантами умінь, професійних практичних навичок, загальних і спеціальних компетентностей та цінностей шляхом безпосереднього здійснення заходів з формування правової культури та правових знань інших осіб.

6.2. Керівник юридичної клініки або особа, відповідальна за правопросвітній напрям в юридичній клініці, здійснює контроль за якістю правопросвітніх заходів та їх проведенням, в тому числі й на основі зворотнього зв'язку від учасників заходів.

6.3. Формами здійснення правопросвітньої діяльності юридичними клініками є безпосередня та/або дистанційна робота з аудиторією.

6.4 Юридична клініка може мати окреме положення, в якому врегульовані основні аспекти здійснення нею правопросвітньої діяльності.

6.5 Документами юридичної клініки щодо здійснення правової просвіти є планово-звітні документи щодо її заходів та методичні матеріали правопросвітніх занять.

## **7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА ФІНАНСУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ**

7.1. Університет надає для юридичної клініки приміщення, умови якого дозволяють розташувати засоби та матеріальні ресурси, необхідні для здійснення приймання відвідувачів з метою надання правової допомоги та організації навчального процесу в частині проведення практики.

7.2. Для матеріального та технічного забезпечення діяльності юридичної клініки надаються комп'ютери, які дозволяють працювати з правовими базами даних, мережею Інтернет, засоби телефонного зв'язку, меблі, канцелярське приладдя тощо.

7.3 Фінансування клініки здійснюється за рахунок коштів Університету, грантів міжнародних та українських організацій, благодійних внесків громадян, організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

ПОГОДЖЕНО:

Декан юридичного факультету

О.В. Селецький

Начальник юридичного відділу

О.Г. Вершняк